
Немає гріха, в якому не можна було б покаятися, бо немає гріха, який би перевершив Боже милосердя. Щире покаяння очищає, обмиває нас від бруду гріхів, ми наче народжуємося знову і починаємо життя спочатку. Не пізно каятися до останнього подиху, але після смерті каяття вже не матиме ніякої сили. Тому не можна відкладати покаяння, бо не знаємо часу, коли нашу душу забере Господь. Сказано, що ніхто нечистий не ввійде у Царство Боже. Це означає, що без покаяння прийти до Бога у вічну радість неможливо.

Покаяння і сповідь — ось, що потрібно сьогодні.

Просити у Бога покаяння — це означає просити просвіти... Перебуваючи в покаянні, людина зберігає благодать Божу.

Просіть покаяння, покаяння, покаяння. Ми потребуємо покаяння... Моя незмінна порада людям: кайтеся та сповідайтеся, щоб диявола було позбавлено прав, а ви позбавилися бісівського впливу.

Коли людина вірує, що вона гірша за всіх, тоді єдине «Господи, помилуй», яке вона промовить за світ, буде вартіснішим за тисячі «Господи, помилуй» іншого.

Ми ще не усвідомили, що покаянням людина може змінити рішення Бога. Покаяння сприяє зникненню зла.

Будемо просити покаяння для всього світу.

Старець Паїсій Святогорець.

Абетка покаяння

***Покайтесь, бо наблизилось
Царство Небесне (Мф. 3:2)***

**ВИДАНО З БЛАГОСЛОВЕННЯ
СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА
КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ-
УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА**

«Почуття своєї глибокої гріховності у святих — від наближення до джерела світла — Христа» (священик Олександр Сльчанінов).

Коли ми віддалені від Бога — у духовній темряві не бачимо своїх гріхів, не вважаємо себе грішниками і не маємо покаяння. Та тільки-но починаємо наближатися до Господа, як у променях Його світла все ясніш розрізняємо свою гріховність і щодалі сильніше відчуваємо сором, біль та бажання очиститися від усіх, навіть найменших плям духовної нечистоти.

Сльози покаяння змивають ці плями.

«Немає гріха непростеного, — вчать святі Отці, — крім гріха нерозкаяного».

Покаяння — це велика (найбільша!) наука наближення до Бога та очищення нетлінних шат безсмертної душі. Покаяння — це двері спасіння. Без покаяння неможливо виконати як слід жодної заповіді Божої.

Покаяння лікує не лише нас самих, а — більшою чи меншою мірою — все людство, охоплене смертоносною хворобою гріха.

Тому головна молитва Церкви — «Господи, помилуй!»

Тому всі од віку святі понад усе вчилися і вчили покаянню.

Наше серце, затверділе у гріху, потребує полум'яного повчального слова, щоб хоч трохи розтопити кригу нечутливості й збудити нас від духовного сну.

Одним з таких душеспасенних молитовних творів є «Абетка покаяння» (своєрідний акафіст, кондаки й ікони якого починаються з літер абетки), написана як сповідь душі — душі зрячої, що бачить потаємне, невидиме і вічне.

Як Творець всемогутній і Володар незлобливий, не пом'яни моїх беззаконь, якими Тебе прогнівив: ділом, словом та думкою, свідомо й несвідомо, усе мені, Боже милостивий, прости і розрши від них і вилий на мене, як краплі дощові, благодать Твою, щоб хоч віднині почав служити Тобі, Сотворителеві моему, завжди співаючи: Алилуя!

Молитва

Владико Христе Боже, що страстями Своїми пристрасті мої зцілив і ранами Своїми мої рани вилікував! Подай мені, що перед Тобою багато нагрішив, сльози розчулення; дай змогу моему тілу насолоджуватися пахощами Животворчого Тіла Твого, а душу мою усолоди Твоюю Чесною Кров'ю від тієї гіркоти, котрою мене напував супротивник; піднеси мій розум до Тебе, бо прилип до землі і виведи мене з ями погібелі; бо не маю покаяння, не маю душевного жалю за гріхи, не маю сльози втішної, що приводить дітей Твоїх до їх насліддя. Затьмарив я розум життєвими пристрастями і, як хворий, не можу споглянути на Тебе у хворобі, не можу зігрітися сльозами любови до тебе. Але, Владико Господи Ісусе Христе, Скарбе добра, подай мені всеціле покаяння і серце, любов'ю наповнене, щоб шукало Тебе, подай мені благодать Твою й віднови в мені риси Твого образу. Я покинув Тебе, але Ти не покидай мене; вийди на пошук мене, виведи мене на пасовища Твої та прилучи мене до овець обраної Твоєї отари, насити мене з ними поживою Божественних Твоїх Таїнств, молитвами Пречистої Твоєї Матері і всіх святих Твоїх. Амінь.

Широтою благодаті Твоєї, Трипостасний Боже, покрив мої провини, як покрив Ти колись провину Богоотця Давида і прийми моє покаяння, як прийняв Ти покаяння Манасії царя і прийми мене, заблуканого на шляхах моїх, як покликав Ти гонителя Павла і дай мені з любов'ю повіки співати Тобі: Аलिлуя!

Юність моя пройшла у безумстві і початок життя мого — в лінощах до чесноти не насадив в серці моїм насіння хліба духовного, що живить життя вічне, Боже мій і Господи, насіння ж терня й будяка завзято в собі насаджував. Нині ж, коли походили в мені всі ці злі паростки, пронизують душу мою, проходять у саме серце і все єство моє сповнюють хворобою. Умилосердися, о Боже мій та попали вогнем Божества Твого усе гріховне терня в мені, що взиваю до Тебе болісно:

Помилуй мене, Отче безпочатковий,
Сину предвічний і Душе вічносущний;
Помилуй мене, Трипостасна Державо;
Помилуй мене, нероздільне і незлитне Божество;
Помилуй мене, Єдине царство й володарство;
Помилуй мене, Єдина воля й бажання;
Помилуй мене, Той, Кого страхаються і тремтять херувими;
Помилуй мене, Той, перед Ким закривають лица свої
страшні серафими;
Помилуй мене, Той, Кого боїться сонце і тремтить місяць;
Помилуй мене, Той, перед Ким димлять гори
й ріки біжать назад;
Помилуй мене, Боже, перед Котрим схиляється всяке
коліно небесних, земних і підземних;
Помилуй мене, Боже, Якого все творіння на небі й на
землі
безперестанно славословить;

Яз есємь безодня гріха й болото всякої нечистоти, я є вмістилице всіх злих і недобрих вчинків; горе мені, горе мені, Боже мій, горе мені, Світотворче й Сотворителю мій, Світло й Життя душі моєї. Що скажу Тобі, віддаливши себе від лица Твого? Або що промовлю до Тебе, відкинувши себе від світла очей Твоїх? Бо я порушив заповідь Твою, як і Адам на початку, й ніколи не приніс Тобі жертви покаяння; нині ж, пізнавши падіння своє, з глибини душі моєї в покаянні взиваю до Тебе, Милостивий:

Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

Бог мій Ти, Світотворець і Сотворитель мій, Охоронитель життя мого й Заступник мій, я ж творіння Твоє й діло рук Твоїх; але горе мені, прабатьківський гріх царює в мені та зла воля опановує мене, і я, мов раб, завжди служу гріхові й тим прогнівляю Тебе, Володаря й Бога мого; але, припадаючи до Твоєї благодаті, смиренно молю Тебе, Щедрий:

Помилуй мене, Творче мій преславний;
Помилуй мене, Сотворителю мій предивний;
Помилуй мене, Боже мій предвічний;
Помилуй мене, Господи мій пребезсмертний;
Помилуй мене, Владико мій премилостивий;
Помилуй мене, Царю мій прекріпкий;
Помилуй мене, Призвателю мій з небуття у буття;
Помилуй мене, Ти, що вдихнув у тіло моє духа безсмертя;
Помилуй мене, Ти, що вшанував мене
Своїм образом і подобою;
Помилуй мене, Ти, що підніс мене вище всього видимого;
Помилуй мене, усіх благ Подателю, що дав мені відання
пізнавати й любити Тебе;
Помилуй мене, Животворящий мене Своєю благодаттю;
Помилуй мене, Господи Боже мій,

Владико мій і Господи, як приступлю до Тебе я, обтяжений безліччю гріхів? Якими очима подивлюся на Тебе, пресвітлого Творця мого? Яке принесу Тобі покаяння? Якщо бо заплачу — оскверню тільки землю сльозами моїми, якщо скривджу себе — скривджу образ Твій, що є в мені; але в покаянні очисти мене від усякої скверни і душу мою осяй світлом милостивого лица Твого, щоб радісно заспівав Тобі: Алилуга!

Голос уст Твоїх завжди зневажав, услід приписів Твоїх ніколи не ходив, але ретельно виконував волю диявола і вслід похоті своєї старанно ходив; нині ж, гірко пізнавши падіння своє, у темряві духовній зі сльозами шукаю Тебе, незаходиме Світло моє, у покаянні взиваючи:

Помилуй мене, засліпленого пристрастями;
Помилуй мене, у гріхах народженого;
Помилуй мене, що блудно своє життя прожив;
Помилуй мене, що мислю завжди зле;
Помилуй мене, що не дбаю про спасіння своє;
Помилуй мене, що лінуюся чинити благо угодне Тобі;
Помилуй мене, що віддалився від тебе,
вічносущного Світла мого;
Помилуй мене, що заблукав в пустелі пристрастей своїх;
Помилуй мене, що відійшов від твоєї благодаті;
Помилуй мене, що віддав душу свою пільмі гріховній;
Помилуй мене, порушника закону Твого;
Помилуй мене, порушника заповідей Твоїх;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

Цнотливість порушив я, окаянний, від ранньої юності моєї, й відтоді я — покірний раб того гріха. Який вид цього гріха я не вчинив? Якого беззаконня не заподіяв? Усяке почуття душі моєї й усякий член тіла осквернив, розбестив і негідним зробив; але молю Тебе, незлобливий Господи, визволи мене від блудних пристрастей плоті моєї, бо я кличу Тебе: Алилуга!

Чистоти душевної не знайшов і душу свою в пільму гріховну віддав; о горе мені; розбійник я для душі своєї, бо змучив її до краю й немає цілого місця на ній; зірвав з неї одяг боготканний та зодягнув в одягу пристрастей плоті моєї, одягу розірвану й осквернену. О окаянство моє! Що скажу Тобі, Отче щедрий, або що промовлю до Тебе у виправдання своє, Судде праведний? Проте, як навчений, прошу у Тебе помилування, гірко взиваючи:

Помилуй мене, полум'яносвітла Любове;
Помилуй мене, вічносвітла Премудросте;
Помилуй мене, Скарбе добра;
Помилуй мене, життя Подателю;
Помилуй мене, бо Ти всюди є і все наповняєш;
Помилуй мене, бо Ти твориш дивні чудеса;
Помилуй мене, бо Ти передбачив нездійснене як здійснене;
Помилуй мене, не покинь нас серед гріха і смерті;
Помилуй мене, бо Ти животвориш мертвих духом;
Помилуй мене, бо Ти очищуєш осквернених совістю;
Помилуй мене, бо Ти схиляєшся на зітхання наші до Тебе;
Помилуй мене, бо Ти сповнюєш милістю Своєю
всі діла рук Твоїх;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

Життя ісинне і джерело життя, життєначальна Тройце, нероздільне й незлитне Божество Отче, Сину і Душе Святий, зглянься на мене, створеного за образом і подобою Твоєю, онови мій розум, слово виправ і дух освяти, щоб в оновленому тричасному моєму єстві розумно співати Тобі: Алилуя!

Земля я і в землю повернуся, з якої взятий, як Сам Ти сказав, Сотворителю мій преславний; але раніше, ніж смерть прийде до мене, перше, ніж у гріб увійду, оглядаючись на беззаконне життя моє, зі сльозами взиваю до Тебе, Творця мого:

Помилуй мене, засліпленого пристрастями;
Помилуй мене, заблуканого на шляхах моїх;
Помилуй мене, переможеного скупістю;
Помилуй мене, з'їденого заздрістю;
Помилуй мене, що згрішив проти Тебе
об'їданням ненаситним;
Помилуй мене, що прогнівив Тебе пияцтвом безмірним;
Помилуй мене, що не нагодував голодного;
Помилуй мене, що не напоїв спраглого;
Помилуй мене, що не маю любові до брата свого;
Помилуй мене, що не шанував належно батьків своїх;
Помилуй мене, що згрішив перед Тобою
ділом, словом і думкою;
Помилуй мене, що засмутив Тебе вільними й невольними
злими ділами моїми;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

Слова недостатньо мені, пречудний Царю і Господи, подай мені сльози покаяння, а після них — сльози розчулення, нехай ними омию нечистоту душі моєї, яку я осквернив злими й негідними ділами моїми, щоб у чистоті її радісно заспівав Тобі, Богові моєму: Алилуя!

Тіло моє досхочу годую, дух же мій тане від голоду, о Господи мій. Господи, дай мені розуміти моє беззаконня, дай піклування, щоб я наситив дух мій благими трудами, дай мені намір віднині покласти початок свого спасіння, взиваючи до Тебе спрагненим духом:

Помилуй мене, Мудросте невідома;
Помилуй мене, Божество несказане;
Помилуй мене, Сило непереможна;
Помилуй мене, Славо найвища;
Помилуй мене, Красо пресвітла;
Помилуй мене, Досконалосте незбагненна;
Помилуй мене, Висото недосяжна;
Помилуй мене, Милосте безмежна;
Помилуй мене, Всемогутній Володарю;
Помилуй мене, небесних чинів все святий Повелителю;
Помилуй мене, трисонячне, трисяйне Світло;
Помилуй мене, Отче, Сину і Душе Святий;
Помилуй мене, Господи, Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

Полум'я любові моєї до Тебе, Сотворителю мій, не згасло ще до кінця і дух мій завжди полум'яніє до Тебе, першообраза мого; сльози розчулення й радості до Тебе не висохли ще в мене до краю і як хмара дощова в посуху, іноді находять на мене й зрошують мене; лукавство ж, що сидить в мені, й суєтність світу цього, що оточує мене, поглинають їх, але ж коли зійде на мене хвиля благодаті, безперестанно оспівую Тебе, джерело життя мого: Аلیلія!

Розумом моїм ніколи гідне не мислив, Розуме незбагнений, в житті моєму постійно блукав манівцями, віддаючи себе в руки розбійників. Вони ж познімали з мене одягу нетління, яку Ти дав мені у святому хрещенні моєму і нині стою перед Тобою нагий, бо згрішив проти дружби Твоєї, але наслідуюсь покаєнно взивати до Тебе:

Помилуй мене і виправ дух мій перед Тобою;
Помилуй мене і не входи у суд з рабом Твоїм;
Помилуй мене й не відплати мені за діла мої в день
Судний;
Помилуй мене й очисти мене від всякої скверни;
Помилуй мене й охорони мене від усякої дії диявола;
Помилуй мене й відпусти мені безліч гріхів моїх;
Помилуй мене і визволи мене
від всевладних у мені пристрастей;
Помилуй мене й настанови мене на путь покаєння;
Помилуй мене і дай мені розум творити волю Твою;
Помилуй мене і знайди мене, загублене ягня Твоє;
Помилуй мене і прилучи мене до овець
обраної Твоєї отари;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаєння поклич мене, падшого.

Істинно, якщо хочеш Ти, Всемогутній Боже, перемагається ество природи; ество моє день і ніч тягне мене до гріха й поневолює мене, але Ти, як Сотворитель ества, вгаси гріховний потяг його, оновивши росю благодаті Твоєї, щоб безперешкодно співав Тобі: Аلیلія!

Коли згрішив хто, як я, окаянний? Якого гріха не вчинив, якого беззаконня не заподіяв, якого зла не намислив у душі моїй! О горе мені, горе мені, що буде зі мною і де я опинюся? Але перше цієї праведної відплати Твоєї смиренно молю Тебе, милостивий Боже, як отця блудний син:

Помилуй мене, окаянного;
Помилуй мене, немилосердного;
Помилуй мене, жорстокого;
Помилуй мене, гнівливого;
Помилуй мене, марнославного;
Помилуй мене, гордого;
Помилуй мене, скверного;
Помилуй мене, блудного;
Помилуй мене, підступного;
Помилуй мене, злопам'ятного;
Помилуй мене, закам'янілого серцем;
Помилуй мене, спаленого совістю;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаєння поклич мене, падшого.

Лягідне проміння благодаті Твоєї не сховай від мене, Світотворче й Сотворителю мій, але осяй мене ним, просвіти милостиве лице Твоє на мене, раба Твого і навчи мене творити волю Твою, щоб у добрих ділах моїх радісно співав Тобі, Небесному Отцю моєму: Алилуя!

Морок і непроглядну ніч гріховного життя заподіяли мені незліченні гріхи мої. Вони ж відчужують мене від Тебе, вічноістинного Світла мого й наближують мене до пекла найглибшого, що його паління й морок жахають мене й нині; райські ж оселі Твої, приготовані праведникам, і блаженство тих, що живуть у них, сповнюють душу мою скорботою, бо я віддалений від цього вічноістинного життя; але поки живу на землі й у плоті перебуваю, не позбавлений цієї надії, полум'яніючи і любов'ю до Тебе, від усього серця взиваю:

Помилуй мене, лінивого;
Помилуй мене, невдячного;
Помилуй мене, пустомовця;
Помилуй мене, лихословця;
Помилуй мене, сміхотворця;
Помилуй мене, срібллюбця;
Помилуй мене, клятвoporушника;
Помилуй мене, пияка;
Помилуй мене, непоступливого;
Помилуй мене, непокірливого;
Помилуй мене, неправдивого;
Помилуй мене, улесливого;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.

На небо очі мої зводжу й духом увесь стою перед Тобою, Отче Небесний, але тлінне єство тягне мене додолу й гріхи мої незчисленні штовхають душу мою в пекло. Ти ж, Творче й Сотворителю мій, як Всемогутній та Милосердний онови мене, щоб повсякчас підносився розумом угору, як орел, переможно співаючи Тобі пісню: Алилуя!

Око моє завжди лукаве, усякою мерзотою й нечистотою сповнене, Боже мій і Творче мій, бо завжди дивився на недостойне, спокусливою красою світу цього захоплювався, вводячи душу у всяку нечистоту, красу ж речей світу цього, від яких міг би навчатися пізнавати й любити Тебе, ніколи очима своїми не споглядав, нині ж, коли затьмарилися душевні очі мої, у сліпоті духовній перебуваючи, взиваю до Тебе, Світла мого:

Помилуй мене, що до Тебе взиваю;
Помилуй мене, що упокореним серцем до Тебе припадаю;
Помилуй мене, що з любов'ю Тобі молюся;
Помилуй мене, що приношу Тобі, як сльози, слова мої;
Помилуй мене й не відкинь мене від лица Твого;
Помилуй мене і подай мені джерело сліз,
щоб гірко плакав за діла свої;
Помилуй мене й виведи душу мою з в'язниці пристрастей;
Помилуй мене і духа праведності віднови в нутрі моєму;
Помилуй мене й віднови в мені образ Твій;
Помилуй мене, Світло моє, й просвіти душевні очі мої;
Помилуй мене й сотвори мене храмом, у якому Ти живеш;
Помилуй мене, Господи Боже мій,
до покаяння поклич мене, падшого.